

prof. JUDr. HELENA VÁLKOVÁ, CSc.
MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR

V Praze dne: 19.1.2015
Čj. MSP-261/2014-OD-SPZ/2

**Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno**

**Věc: obv. L. K. – stížnost pro porušení zákona
Příloha: tr. spisy Obv. S pro Prahu 5 sp.zn. 19 T 51/2013, Obv.S pro Prahu 7 sp.zn. 39 T 104/2013**

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám ve prospěch obviněné L. K., trvale bytem, nyní ve výkonu trestu odnětí svobody,

stížnost pro porušení zákona

proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 24. 9. 2013 č.j. 19 T 51/2013-324, který nabyl právní moci dne 25. 10. 2013.

Shora uvedeným rozsudkem byla obv. L. K. uznána vinnou přečinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. zákoníku, kterého se měla dopustit jednáním uvedeným ve výrokové části rozsudku, a byla odsouzena k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 14 měsíců, pro jehož výkon byla zařazena do věznice s dozorem.

Současně byl podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku zrušen výrok o trestu z trestního příkazu Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21. 2. 2013 sp. zn. 3 T 41/2013, který nabyl právní moci dne 6.

3. 2013, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok o trestu obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu.

Dále byla obviněná zproštěna obžaloby státního zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 5 ze dne 26. 3. 2013 sp. zn. 1 ZT 438/2012, a to pro jednání, v němž byly spatřovány dílčí útoky pokračujícího přečinu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), odst. 2 tr. zákoníku, a to jednak podle § 226 písm. c) tr. řádu, neboť nebylo prokázáno, že skutky pod bodem 6, 7, 9 obžaloby spáchala obviněná, jednak podle § 226 písm. b) tr. řádu, neboť v žalobním návrhu označený skutek pod bodem 10) není trestným činem.

Obvodní soud pro Prahu 5 téhož dne vydal rovněž usnesení č.j. 19 T 51/2013-333, kterým pro skutek ze dne 12. 5. 2012 uvedený v obžalobě pod bodem 1) zastavil trestní stíhání obviněné, a to podle § 223 odst. 1 tr. řádu z důvodu podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. řádu a článku 4 odst. 1 protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 24. 9. 2013 sp.zn. 19 T 51/2013 byl porušen zákon v ustanoveních § 36 odst. 1 písm. a) a § 202 odst. 4, 5 tr. řádu v neprospěch obviněné L. K.

Podle § 36 odst. 1 písm. a) tr. řádu obviněný musí mít obhájce už v přípravném řízení, je-li ve vazbě, ve výkonu trestu odnětí svobody, ve výkonu ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody nebo na pozorování ve zdravotnickém ústavu.

Podle § 202 odst. 2 tr. řádu se může hlavní líčení v nepřítomnosti obžalovaného provést, jen když soud má za to, že lze věc spolehlivě rozhodnout a účelu trestního řízení dosáhnout i bez přítomnosti obžalovaného, a přitom

- a) obžaloba byla obžalovanému řádně doručena a obžalovaný byl k hlavnímu líčení včas a řádně předvolán,
- b) o skutku, který je předmětem obžaloby, byl obžalovaný už některým orgánem v trestním řízení vyslechnut a bylo dodrženo ustanovení o zahájení trestního stíhání a obviněný byl upozorněn na možnost prostudovat spis a učinit návrhy na doplnění vyšetřování.

Hlavní líčení je možné provést výjimečně i bez přítomnosti obžalovaného, a to jen za současného splnění všech kumulativně stanovených podmínek. V § 202 odst. 2 písm. a) a b) tr. řádu jsou uvedeny formální podmínky, v návěti tohoto odstavce pak podmínky věcné (materiální). Kromě toho je předpokladem takového postupu i neexistence překážek podle § 202 odst. 4 tr. řádu. Konání hlavního líčení v nepřítomnosti obžalovaného bez splnění všech předpokladů uvedených v § 202 odst. 2 až 5 tr. řádu je podstatnou vadou řízení odůvodňující zrušení rozsudku.

Podle § 202 odst. 4 tr. řádu nelze hlavní líčení v nepřítomnosti obžalovaného konat, je-li obžalovaný ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, nebo jde-li o trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje 5 let. V případech nutné obhajoby (§ 36 tr. řádu) nelze konat hlavní líčení bez přítomnosti obhájce.

Zajištění práva na obhajobu znamená nezbytnou nepřetržitou přítomnost obhájce u hlavního líčení, jestliže jde o případ, v němž jsou dány důvody nutné obhajoby, protože při nepřítomnosti obhájce, byť krátkodobé, v nejdůležitějším stádiu trestního stíhání by nebylo možné naplnit smysl nutné obhajoby. Zároveň jde o záruku, že ani v průběhu hlavního líčení, které pro obžalovaného představuje těžší procesní pozici a současně mu poskytuje širší možnosti k obhajobě, nebude na svých právech zkrácen. Pokud je dán důvod nutné obhajoby, nelze konat hlavní líčení v nepřítomnosti obhájce, a to ani tehdy, jestliže se obžalovaný takového postupu domáhá nebo se na tom s obhájcem dohodne.

Podle § 202 odst. 5 tr. řádu se ustanovení první věty odstavce 4 neužije, pokud obžalovaný požádá, aby hlavní líčení bylo konáno v jeho nepřítomnosti. Ustanovení odstavce 3 se tu užije přiměřeně.

Toto ustanovení umožňuje, aby se konalo hlavní líčení bez přítomnosti obžalovaného i v případech, kdy je ve vazbě, ve výkonu trestu odnětí svobody, nebo jde o trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje 5 let, pokud jsou zároveň splněny podmínky podle § 202 odst. 2 tr. ř. a obžalovaný výslovně požádá, aby hlavní líčení bylo konáno v jeho nepřítomnosti. V případech, které jsou zároveň důvodem nutné obhajoby [§ 36 odst. 1 písm. a), odst. 3) tr. ř.], může obžalovaný ponechat svoji obhajobu plně na svém obhájci, který u hlavního líčení přítomen být musí (viz § 202 odst. 4 věta druhá tr. ř.).

Nalézací soud však při svém postupu citovaná zákonná ustanovení nerespektoval.

Ze spisového materiálu bylo zjištěno, že samosoudce Obvodního soudu pro Prahu 5 na počátku hlavního líčení konaného dne 24. 9. 2013 vydal usnesení, kterým podle § 202 odst. 2 tr. řádu za použití § 202 odst. 5 tr. řádu rozhodl, že se hlavní líčení bude konat v nepřítomnosti obv. L. K. za situace, kdy tato byla řádně a včas vyrozuměna o konání hlavního líčení, byl jí předán opis obžaloby a tato současně písemně požádala o projednání hlavního líčení v nepřítomnosti. Obviněná v době konání předmětného hlavního líčení neměla ustanoveného ani zvoleného obhájce, neboť tehdy nebyl znám důvod nutné obhajoby ve smyslu ust. § 36 tr. řádu. Státní zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 5 se po vynesení předmětného rozsudku vzdal v jednacím síni práva odvolání i stížnosti, rozsudek nabyl právní moci dne 25. 10. 2013, neboť ani obviněná nevyužila možnosti podat proti němu řádný opravný prostředek. Obvodní soud pro Prahu 5 v řízení vycházel z protokolu o vazebním zasedání sepsaném u tohoto soudu dne 8. 7. 2013 v 11.24 hodin, ze kterého vyplývá, že obviněná L. K. byl krátkou cestou předán opis obžaloby a předvolání k hlavním líčením konaným ve dnech 15. 7. 2013 od 13.30 hodin a 24. 9. 2013 v 9.30 hodin, přičemž obviněná podepsala souhlas s konáním hlavních líčení v její nepřítomnosti. Obviněná uvedla, že se k předmětným hlavním líčením dostaví, přičemž v případě, že by se nedostavila, výslovně požádala nalézací soud, aby hlavní líčení byla konána v její nepřítomnosti ve smyslu ustanovení § 202 odst. 5 tr. řádu.

Z předloženého spisového materiálu bylo však také zjištěno, že v den konání hlavního líčení u Obvodního soudu pro Prahu 5 dne 24. 9. 2013, bylo konáno rovněž hlavní líčení v trestní věci obviněné vedené u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp. zn. 39 T 104/2013. Z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 11. 9. 2013 č.j. 39 T 104/2013-142 vyplývá, že obviněná byla v této věci vzata do vazby, a z protokolu o hlavním líčení bylo zjištěno, že byla k hlavnímu líčení eskortována a byl přítomen její obhájce Mgr. M. R. (i. s. Mgr. M. Š.).

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že v době konání hlavního líčení u Obvodního soudu pro Prahu 5 byla obviněná ve vazbě a byl zde dán důvod nutné obhajoby podle § 36 odst. 1 písm. a) tr. řádu. Obvodní soud pro Prahu 5 si však tuto skutečnost nezjistil.

Pokud se jedná u ustanovení o nutné obhajobě podle § 36 tr. řádu, zahrnují se pod něj případy, kdy obviněný musí mít obhájce, a to z důvodů vztahujících se buď k osobě obviněného a k jeho možnostem řádně vykonávat svou obhajobu, nebo k předmětu, jehož se řízení týká. Nutná obhajoba je tak ustanovena především v těch případech, kdy obviněný nemůže svou obhajobu vzhledem k určitým objektivním okolnostem sám náležitě obstarávat, čímž je i situace, kdy je ve vazbě. V takovém případě obviněný musí mít obhájce podle § 202 odst. 4 tr. řádu rovněž v hlavním líčení.

Z výše uvedeného je zřejmé, že svým vadným postupem soud porušil ustanovení § 202 odst. 4 tr. řádu, neboť konal hlavní líčení v nepřítomnosti obhájce obviněné, přičemž se jednalo o případ nutné obhajoby. Za popsané situace nemohl postupovat způsobem, jakým postupoval, tzn.

vycházet pouze z prohlášení obviněné, která požádala o projednání hlavního líčení v její nepřítomnosti. Obviněná byla postupem soudu zkrácena ve svém právu na obhajobu

Navrhuji proto, aby Nejvyšší soud:

1. podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 24. 9. 2013 sp. zn. 19 T 51/2013, byl porušen zákon v ustanoveních § 36 odst. 1 písm. a), § 202 odst. 4, 5 tr. řádu v neprospěch obviněné L. K.,
2. podle § 269 odst. 2 tr. řádu zrušil napadený rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 dne 24. 9. 2013 sp. zn. 19 T 51/2013 a zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a
3. dále postupoval dle § 270 odst. 1 tr. řádu a Obvodnímu soudu pro Prahu 5 přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [7 Tz 5/2015](#)